

Espoon hiippakunta

Muutoksenhaku hallintopäätökseen

Sari Anetjärvi

Päätöksen valituskelpoisuus

Hallintolainkäyttölain 2 luvun 5 §:n mukaan

- Päätöksellä, josta saa valittaa, tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.
 - ”merkitään tiedoksi” ei ole päätös
- Muutoksenhakuoikeutta ei ole hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.

Muutoksenhakukiellot

Muutoksenhakuoikeutta ei ole

- päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KL 24:5 §)
- virka- ja työehtosopimuksessa sovittuihin palvelussuhteen ehtoja koskeviin päätöksiin (palkkaus, virkavapaus, vuosiloma, matkakorvaukset, työaika, henkilöstökoulutus), paitsi niillä viranhaltijoilla, jotka eivät ole jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.
 - päätöstä koskevat erimielisyydet voidaan saattaa ratkaistavaksi Kirkon pääsopimuksen 14 §:n mukaista menettelyä noudattaen.
- seurakunnan jäsenellä päätökseen, joka koskee toiseen henkilöön kohdistuvaa diakoniaa, kristillistä kasvatusta tai opetusta (KL 24:14,3 §)

Muutoksenhakukiellot

Muutoksenhakuoikeutta ei ole

- työnantajan viranhaltijalle antamaan varoitukseen (KL 6:26,3 § ja KL 24:14,1 §)
- työnantajan esittämään pyyntöön tiedoista työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi tai määräykseen osallistua terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos se on välttämätöntä tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi (KL 6:31 § ja KL 24:14,1 §)
- päätökseen, joka koskee väliaikaista viran toimituksesta pidättämistä tai väliaikaista pappisviran toimituksesta pidättämistä (KL 6:63 §)
- hallintokanteluasian ratkaisusta (HallL 8a:53d §)

Muutoksenhakukiellot

Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä eikä oikaisuvaatimusosoitusta lähetetä

- alistettavassa asiassa tehtyyn päätökseen (valitusoikeus tuomiokapitulille tai kirkkohallitukseen)
- hankinta-asiassa, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan (hankinta ylittää kansallisen kynnyksarvon)
- työsuhteeseen valintaa koskeviin päätöksiin, jos työsuhteeseen ei ole asetettu kelpoisuusvaatimusta (kuuluvat käräjäoikeuden toimivaltaan)
- työsuhteesta irtisanomista koskeviin päätöksiin (kuuluvat käräjäoikeuden toimivaltaan).

Yksityisoikeudelliset päätökset

- Työsuhdetta koskevista ja muista yksityisoikeudellisia sopimuksia koskevista päätöksistä ei ole sisällöllistä oikaisuvaatimusoikeutta eikä valitusoikeutta hallinto-oikeuteen.
- Koska kuitenkin on kyse hallintopäätöksistä, päätöksentekoon liittyvästä menettelystä on mahdollista vaatia oikaisua ja valittaa hallinto-oikeuteen (esimerkiksi esteellisyys, toimivallan ylitys, päätöksentekomenettely kokouksessa).
- Kirkkohallitus on ohjeistanut, että näissä tapauksissa oikaisuvaatimusosoitusta ei anneta. Mielestäni antaa voi sellaisen oikaisuvaatimusosoituksen, jossa oikeus vaatia oikaisua rajataan menettelykysymyksiin.

Muutoksenhakuun oikeutetut

Oikaisuvaatimuksen ja/tai kirkollisvalituksen voi tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (= asianosainen)
 - Asianosaisena pidetään sekä päätöksen kohdetta että sen välittömän oikeusvaikutuksen piirissä olevaa. Välittömyyttä arvioidaan asian laadun ja asiaan liittyvän oikeussuojan tarpeen kannalta.
- seurakunnan jäsen
- seurakuntayhtymän hallintoelimen päätöksestä jäsenseurakunta ja sen jäsen

Muutoksenhakuun oikeutetut

Oikaisuvaatimuksen ja/tai kirkollisvalituksen voi tehdä

- seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranomaisen alistamasta päätöksestä, joka on jätetty tutkimatta tai vahvistamatta taikka jota on muutettu, kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto tai yhteinen kirkkoneuvosto
- oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen vain oikaisuvaatimuksen tekijä, jos päätös on pysynyt samana.
- hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen, päätöksen tehnyt kirkollinen viranomainen

Tiedoksi antamisen tavat

Tavallinen tiedoksianto: kirje postitse tai sähköposti

Todisteellinen tiedoksianto:

- postitse saantitodistusta vastaan,
 - jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika tai jos se on muusta syystä tarpeen asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi.
- luovuttaminen suoraan tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle
 - Tiedoksiannosta on tällöin laadittava kirjallinen todistus, josta on käytävä ilmi tiedoksiannon toimittaja ja vastaanottaja sekä tiedoksiannon ajankohta.
- haastetiedoksianto
 - oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukainen soveltuvin osin, voi toimittaa myös valtion tai kunnan viranomaisen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija, joka eri määräyksellä on oikeutettu toimittamaan haastetiedoksiantoja viranomaisen toimialaan kuuluvassa asiassa.

Päätöksen tiedoksianto

- Asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva tiedoksianto (pöytäkirjanote tai ilmoituskirje) oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen.
- Kirjeitse tiedoksi annetusta päätöksestä asianosaisen katsotaan saaneen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.
- Lainvoimaisuusaika lasketaan seuraavasti: pöytäkirjanotteen lähetyspäivä + 7 päivää + oikaisuvaatimus- tai valitusaika= päätös lainvoimainen.
- Sähköpostitse annetun tiedoksiannon katsotaan tulleen asianosaisen tietoon kolmantena päivänä tiedon lähettämisestä. Asianosaisen on tehtävä oikaisuvaatimuksensa / valituksensa edellä mainittujen aikarajojen puitteissa.

Päätöksen tiedoksi

- Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen asiasta tiedon, kun pöytäkirja, päätös tai alustus- tai valitusviranomaisen päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi tai papinvaalissa vaalin tulos on julistettu. Yleinen valitusaika luetaan päätöksen nähtäville asettamisesta. Pöytäkirja tai päätös on pidettävä nähtävillä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan (nähtäville asettamispäivä + 14 tai 30 päivää).
- Hautaoikeuden haltijan katsotaan saaneen KL 17 luvun 3:3 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä tiedon, kun sitä koskeva kuulutus on julkaistu lehdessä.
- Päätös tulee lainvoimaiseksi, jos siitä ei ole tehty oikaisuvaatimusta tai valitusta säädetyin ajan sisällä.

Päätöksen nähtävillä olo ja muutoksenhakuaika

- Pöytäkirja toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen, on pidettävä siihen liitettyine muutoksenhakuohjeineen tarkistamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten, kuin siitä on seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu.
- Jos ilmoitus nähtävillä olostä koskee useita seurakuntia (seurakuntayhtymän toimielinten päätökset), se on julkistettava jokaisessa seurakunnassa.
- Vaalin tuloksen vahvistamista koskeva hiippakunnan vaalilautakunnan tai tuomiokapitulin pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä tuomiokapitulin ilmoitustaululla.
- Alistus- ja valitusviranomaisen päätös siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään yleisesti nähtävänä samalla tavalla kuin kirkkoneuvoston pöytäkirja.

Päätöksen nähtävillä olo ja muutoksenhaku-aika

- Pöytäkirja tai päätös on pidettävä yleisesti nähtävänä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.
- Huomioon on otettava se, että samassa kokouksessa voidaan käsitellä asioita, joissa on erilainen muutoksenhaku- ja nähtävilläoloaika!
- Ilmoitustaululla olevassa nähtävilläoloilmoituksessa on näytettävä myös poikkeavat muutoksenhaku- ja nähtävilläoloajat.
- Pöytäkirjan loppuun tulevaan valitusosoitukseen on päätös päätökseltä ja oikeisiin kohtiin merkittävä kunkin päätöksen valitusoikeus ja se, kenelle oikaisuvaatimus tai valitus osoitetaan.

Valitusosoituksen/oikaisuohjeen korjaaminen

- Lähtökohtana on, että muutoksenhakuun oikeutetulle ei saa tulla oikeuden menetystä puutteellisen tai virheellisen ohjauksen johdosta.
- Jos valitusosoitusta ei ole annettu tai päätöksessä on virheellisesti ilmoitettu, ettei siihen saa hakea muutosta valittamalla, viranomaisen on annettava uusi lainmukainen valitusosoitus.
- Jos valitusosoitus on virheellinen, viranomaisen on annettava uusi valitusosoitus, jos sitä pyydetään valitusosoituksessa mainitussa tai säädetyssä valitusajassa.
- Valitusaika alkaa kulua uuden valitusosoituksen tiedoksiannosta.

Oikaisuvaatimusmenettely

- Oikaisuvaatimusjärjestelmässä viranomaisen tutkii oikaisuvaatimukseen oikeutetun vaatimuksesta sen, rasittaako tehtyä hallintopäätöstä oikaisuvaatimuksessa väitetty virhe.
- Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperusteella.
- Oikaisuvaatimus on kirkollisvalituksen pakollinen esivaihe, jota ennen valitusta ei voida tehdä.
- Yhteisen) kirkkoneuvoston, seurakuntaneuvoston, johtokunnan ja viranhaltijan päätöksestä on tehtävä kirjallinen oikaisuvaatimus ennen kirkollisvalituksen tekemistä.
- Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

Oikaisuvaatimuksen tekeminen

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä

- tuomiokapitulin päätöksestä, joka koskee papin ja lehtorin pysymistä kirkon tunnustuksessa taikka papin pappisviran velvollisuuksien vastaista toimintaa, niiden laiminlyöntiä tai papille sopimatonta käytöstä, sekä tuomiokapitulin alaisen toimielimen ja viranhaltijan päätöksestä tuomiokapitulille
- (yhteisen) kirkkoneuvoston, johtokunnan ja viranhaltijan päätöksestä kirkkoneuvostolle
- seurakuntaneuvoston ja kirkkoherran päätöksestä seurakuntaneuvostolle, paitsi silloin tuomiokapitulille, jos päätös koskee KJ 6 luvun 12:1 §:ssä tarkoitettua vapaa-ajan, vuosiloman ja virkavapauden myöntämistä,
- kirkkoherran välittömässä vaalissa tai seurakuntavaalissa käytettävästä vaaliluettelosta vaalilautakunnalle.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

- ❖ Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti.
- ❖ Kirjallisen muodon edellytyksen täyttää myös sähköposti.
- ❖ Oikaisuvaatimuksessa on mainittava lähettäjän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
- ❖ Jos asiakirjassa on lähettäjän tiedot eikä sen alkuperäisyyttä ja eheyttä ole syytä epäillä, asiakirjan ei tarvitse olla omakätisesti allekirjoitettu.
 - ❖ Asiakirjan alkuperäisyys = asiakirjan lähettäjä on juuri se taho tai henkilö, joka on merkitty viestin lähettäjäksi
 - ❖ Asiakirjan eheys = alkuperäistä asiakirjaa ei ole tahallisesti tai tahattomasti muokattu (tietoa ei ole lisätty, poistettu tai muutettu)

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

- ❖ Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava
 - päätös, johon haetaan oikaisua
 - millaista oikaisua päätökseen haetaan
 - millä perusteilla oikaisua haetaan
- ❖ Muutoksenhakijalle on annettava tieto oikaisuvaatimuksen muotoa ja sisältöä koskevista vaatimuksista päätöksen tiedoksiantoon liitettävässä oikaisuvaatimusohjeessa.
- ❖ Hallinnon palveluperiaatteen mukaisesti on annettava mahdollisuus oikaisuvaatimuksen muodon ja sisällön virheiden ja puutteiden korjaamiseen.

Käsittelyn kiireellisyys

- ❖ Oikaisuvaatimusasia on käsiteltävä kiireellisenä.
- ❖ Hyvään hallintoon kuuluva palveluperiaate edellyttää, että oikaisuvaatimusasiat ratkaistaan joustavasti ja tehokkaasti.
- ❖ Kiireellisyyttä on arvioitava kunkin tapauksen erityispiirteiden valossa, jotta vaatimus ei esimerkiksi heikennä asian selvittämistä ja käänny tätä kautta asianosaisen etua vastaan.

Kuuleminen oikaisuvaatimuksesta

- ❖ Oikaisuvaatimuksen käsittelyssä noudatetaan asianosaisen kuulemista sääntelevää hallintolain 34 §:ää:

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos:

- 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana;
- 2) asia koskee palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista;
- 3) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä;
- 4) kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle; tai
- 5) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Kuuleminen oikaisuvaatimuksesta

- ❖ Jos kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston virkavalintaa koskevasta päätöksestä tehdään oikaisuvaatimus, virkaan valittua on kuultava asianosaisena ennen oikaisuvaatimusta koskevaa päätöstä. Toisin sanoen virkaan valitulle on annettava tiedoksi oikaisuvaatimus sisältöineen ja annettava mahdollisuus kommentoida sitä / antaa siitä lausuntonsa.
- ❖ 34 §:n 2 momentin 2 kohdan poikkeussäännös palvelussuhteeseen ottamisesta koskee virkaan valintaprosessia, jossa kaikki hakijat ovat asianosaisia, joita 34 §:n 1 momentin perussäännön mukaan pitäisi kuulla. Tämän poikkeussäännöksen nojalla voidaan tehdä virkaan valinta ilman kaikkien hakijoiden kuulemisia. Haastattelut ovat siis tavallaan vapaaehtoista kuulemistä.
- ❖ Poikkeussäännös ei ulotu koskemaan oikaisumenettelyä, jossa on kyse erityisesti virkaan valitun edusta.

Valitusmenettely

- Tuomiokapitulin, (yhteisen) kirkkovaltuuston päätöksestä, vaalilautakunnan tai (yhteisen) kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvoston oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä valitetaan lähes aina kirkollisvalituksella hallinto-oikeuteen.
- Päätöksistä lähetetään otteen mukana valitusosoitus.
- Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että
 - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
 - päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
 - päätös on muuten lainvastainen
- Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa oikaisupäätöksen tiedoksisaamisesta.

Valitusmenettely

- Valitukset alistettavista päätöksistä käsittelee tuomiokapituli tai kirkkohallitus. Alistettavasta päätöksestä saa valittaa sekä laillisuudesta tarkoituksenmukaisuusperusteella. Tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen.
 - Tuomiokapitulien käsiteltäväksi tulee myös hallintokanteluita.
- Hallintovalitus on yleensä valitusmuotona asioissa, joissa viranomaisen toimivalta perustuu erityislainsäädäntöön. Hautaustoimilain 8 luvun 27 §:ssä säädetään, että hautaustoimessa perittäviä maksuja ja hautasijan osoittamista koskevista päätöksistä sekä krematorion ylläpitäjän päätöksestä olla luovuttamatta tuhkaa voi tehdä hallintovalituksen hallinto-oikeudelle. Jollei ole kysymys kirkkovaltuuston päätöksestä, hallintovalitusta edeltää oikaisumenettely. Valittaa voi sekä laillisuudesta tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Valitusmenettely

- Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
- Jos hallinto-oikeuden päätös koskee valitusta seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranomaisen päätöksestä, siitä on viipymättä julkaistava ilmoitus asianomaisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla.

Hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle

- Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta.
- Hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (*hankintaoikaisu*), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin. Päätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei edellytä asianosaisen suostumusta.
- Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta välittömästi niille, joita asia koskee.
- Oikaisua voidaan vaatia laillisuus- tai tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle

- Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.
- Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.
- Kansallisen kynnyсарvon alittavista hankinnoista voi tehdä kirkkolain mukaisen oikaisuvaatimuksen ja sen jälkeen laillisuusperusteella kirkollisvalituksen.
- Kansallisen kynnyсарvon ylittävistä hankintapäätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta. Sen sijaan niistä voi valittaa markkinaoikeuteen sillä perusteella, että katsoo päätöksen olevan julkisia hankintoja koskevan lain vastainen. Näistä lähetetään otteen mukana valitusosoitus.

Hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle

- Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa tässä laissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tekemä ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.
- Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:
 - 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
 - 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin; tai
 - 3) sitä, että kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle

- Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.
- Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.
- Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.